

A HTMT HÍREI

Kötetbemutató és kerekasztal a Domus Café-n

2023. március 24-én megrendezésre kerül a Momentum Doctorandus hagyományos programja – a budapesti Doctorandus-est a Domus Café keretein belül az MTA Domus Collegium Hungaricum központjában (Budapest 1146, Abonyi utca 10.). A kerekasztal beszélgetés résztvevői: Ferenc Viktória nyelvész, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola oktatója; Kovály Katalin geográfus, a CSFK Földrajztudományi Intézetének tudományos munkatársa; Nagy Gabriella, geográfus, PhD hallgató. A beszélgetést moderálja: Ráti Emese, online szerkesztő, újságíró...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Tudományal a világ körül videó sorozat: Bergou János, kvantumfizikus (New York)

A Novák Tamás és Oláh Olívia munkája nyomán, a New York-i főkonzulátusunk kezdeményezésére készült videó sorozatot, a „Magyar Tudósok - USA” youtube csatornán tették közzé 2022-ben, és most további tudósportrékat készítettek. A következő videó: [...] Bergou János 1990 óta New York-ban a City University of New York (New York Városi Egyetem) Hunter College fizikaprofesszora. Az Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem fizikus szakának elvégzése után a Központi Fizikai Kutatóintézetben fény-anyag kölcsönhatással és lézerkutatással foglalkozott, majd fő érdeklődési és kutatási területe a kvantumoptika lett. [...] A 2010-ben alakult New York-i Magyar Tudományos Társaság alapító elnöke. Manhattan központjában lévő egyetemi irodájában mesélt pályafutásáról...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Emléktáblát avattak Los Angelesben Oláh György tiszteletére

A Magyarországon született amerikai Nobel-díjas kémikus, a Magyar Tudományos Akadémia egykori tiszteleti tagja, Oláh György tiszteletére avattak emléktáblát a Dél-kaliforniai Egyetem Loker Szénhidrogén-kutató Intézetében. [...] Legjelentősebb eredményét a karbokatínok kutatása terén érte el, e területen végzett munkáját jutalmazták kémiai Nobel-díjjal 1994-ben. A Magyar Tudományos Akadémia 1990-ben választotta tiszteleti tagjává...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Megállapodás született a Szerbia és Koszovó közötti kapcsolat rendezésének megvalósításáról

Megegyezés született a Szerbia és Koszovó közötti kapcsolat rendezését célzó uniós javaslat gyakorlati megvalósításának módjairól – közölte Josep Borrell, az Európai Unió kül- és biztonságpolitikai főképviseelője szombaton késő este, miután az észak-macedóniai Ohridban találkozott Aleksandar Vučić szerb köztársasági elnökkel és Albin Kurti koszovói miniszterelnökkel, hogy a két ország közötti kapcsolat rendezéséről tárgyaljon. [...] A 11 pontból álló javaslat egyebek mellett egymás dokumentumainak és diplomáinak elismerését, az egyszerűbb határátkelést, a könnyebb munkavállalást és a gazdasági kapcsolatokat megkönnyítést teszi lehetővé. Ugyanakkor tartalmazza azt is, hogy Szerbia a jövőben nem akadályozhatja Koszovó felvételét a nemzetközi szervezetekben, Koszovónak pedig meg kell alakítania a szerb kisebbség önkormányzatiságát biztosító közösséget...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Publicisztika: Mi lesz veled, Létünk?

Miért nem jelent meg az 1971-ben indított Létünk című, társadalmi, tudományos és kulturális folyóirat rendszeresen az utóbbi időben? A korábbi főszerkesztő, Mészáros Zoltán mandátumának lejártá után ugyan kiírták a főszerkesztői pályázatot, amelyre, egyetlen jelentkezőként Roginer Oszkár pályázott. Roginer ugyan minden pályázati feltételnek megfelelt, azonban soha nem értesítették hivatalosan, hogy megválasztották-e vagy nem. Több mint egy éven át tartó huzavona után Roginer végül visszavonta pályázatát. [...] Virág Gáborhoz, a Forum igazgatójához fordultunk. [...] Mi lesz a csaknem hetven éves múlttal rendelkező folyóirat sorsa? [...] Mészáros Zoltán, akinek megbízása 2022-ben lejárt, február 14-én a Facebookon egy bejegyzés alatt a következőket írta: „A Létünk nem szűnt meg, de gondban van. Többek között azért, mert a vajdasági kutatók nem küldenek publikációkat. Az M52-es besorolás nem elég jó, az egyetemeken az M51-es besorolású lapokat, és az ott megjelenő cikkeket, tartják elégségesnek, az akadémiai előrehaladáshoz...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Szenttamáson bemutatták a Földönfutók, hontalanok – Menekülés Bácskából 1944–45 című könyvet

A szenttamási római katolikus templom hittantermében került bemutatásra Gutai István: Földönfutók, hontalanok – Menekülés Bácskából 1944–45 című könyve. A szerzőn kívül az est vendégei Cseresnyésné Kiss Magdolna a Keskenyúton Délvidéki Tragédiánk 1944–45 Alapítvány elnöke, valamint Kovács Teréz, óbecsei születésű professzor emerita voltak. [...] Gutai István, a Pakson élő, nem hivatásos történész az 2010-es évek elején beszélt néhány túlélővel, szemtanúval, a kötet ezeket az interjúkat tartalmazza. Tizennégy történet elevenedik meg az olvasó előtt, feltárva az 1944–45-ben történt események több, eddig ismeretlen részletét...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

Zenta: Bemutatták Máriás Endre könyvét

A Zentai Alkotóházban bemutatták Máriás Endre A siker arca című kötetét, amelyen Homolya Horváth Ágnes, a Magyar Szó Tiszavidék rovatának szerkesztője, újságírója beszélgetett a szerzővel és Fodor Istvánnal a TM – People International Kft. gondozásában megjelent könyv szerkesztőjével. [...] A könyv kapcsán Máriás Endre, elmondta, a kötet megjelentetésének az ötlete 2015-re nyúlik vissza, azt követően, hogy az Újvidéki Rádióban elindult A siker arca című műsora. A szerző a közönség előtt beszélt arról is, hogy miképpen válogatta össze a könyvben szereplő interjúkat, majd az est folyamán elmesélte azt is, hogy a rádióműsor elindulásának az első éveiben sok olyan személyt sikerült megszólaltatni, akik egyébként ritkán szólalnak meg Vajdaságban...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: 125 éves a Lányi Ernő Iparos Művelődési Egyesület

Szabadkán 1898-ban alakult meg az Iparos Dalárda, mely ma Lányi Ernő Iparos Művelődési Egyesületként működik, és mintegy ötven állandó tagot számlál. Az előző 125 év alatt számos változás érte, így 95 évvel ezelőtt Iparos és Polgári Dal Egyletre változtatta a nevét, majd 1963-ban, tehát 60 éve vette fel mai nevét, a híres zeneszerző emlékének tiszteletére. Az évfordulók kapcsán Mihályi Katalint, az egyesület elnökét kérdeztük, aki kereken 10 éve vezeti az egyletet...” Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Bővült Topolya Község Múzeumának könyvtárája

Megérkezett az ezer példányos könyvadomány Topolya Község Múzeumba, az intézmény vezetősége és az adományozók, a szegedi Pusztai Bertalan és felesége, Pusztai-Varga Ildikó aláírták az adományozásról szóló szerződést. A házaspár tanulmányai, utazásai alkalmával elmúlt negyven évben gyűjtött könyvei leltek új otthonra a topolyai múzeumban. [...] Vastag Gázsó Hargita, Topolya Község Múzeumának főmuzeológusa elmondta: „Körülbelül ezer példány az, amit nekünk átadnak és nekünk ez a legjobbkor jön, hiszen néprajzi kiállításra készülünk, Zöldy Pál századelős néprajzi monográfiáját szinte próbáljuk megmozgatni és bemutatni...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Interjú: Mészáros Gábor, a Kosztolányi Dezső Színház új igazgatója

A közelmúltban több vajdasági színház élén is vezetőváltás történt. A szabadkai Kosztolányi Dezső Színházat az elmúlt években vezető Urbán András az Újvidéki Színház igazgatói posztját pályázta meg, a KDSZ igazgatói tisztségére pedig Mészáros Gábor nevezték ki. [...] Mikor került először szóba, hogy színházigazgató legyen? Semmiképpen nem akartuk, hogy – rossz kifejezéssel élve – idegen kezébe kerüljön a színház. Szerettük volna ezt belső körökből megoldani, adódott a lehetőség, és éltem is vele. Tizenöt éve dolgozom színészként a Kosztolányiban. [...] Változik-e a KDSZ eddigi koncepciója? Színházunkban eddig jobban működött a Balkán-vonal. Jöttek ugyan magyar rendezők, de András inkább a balkáni vonalat képviselte, hiszen mégiscsak egy Szerbiában lévő kisebbségi színházról van szó. [...] Az én színészi helyem is felszabadul, ezért a legelső lépés, hogy újra fölépítsük az öttagú társulatot...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Petőfi Irodalmi Karaván járja Vajdaságot

A Petőfi Irodalmi Karaván Vajdaságba is megérkezett, Újvidék után hétfőn este az óbecsei Népkönyvtárban vendégeskedett. Az események szervezője és házigazdája Juhász Anna irodalmár volt, a vendégei pedig Wirth Imre költő, író, Kemény István József Attila-díjas költő, író, Száraz Miklós György József Attila-díjas és Térey-ösztöndíjas író, valamint Barabás Lőrinc dzsessztrombitás, zeneszerző. [...] Vajdasági körútja során Zentára is ellátogatott a Petőfi Irodalmi Karaván...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)
[teljes cikk 2 >](#)

Az egyik legtöbbet játszott szerb darab, a Koštana magyarul Szabadkán

A Szabadkai Népszínház Magyar Társulata mutatta be először magyarul az egyik legtöbbször játszott szerb darabot, a Koštanát. Borislav Stanković népszerű drámája egy viszonzatlan szerelem története. [...] Andrej Boka rendezőt olyan kérdések foglalkoztatták, mint a szabadság és a döntésjog kérdése egy társadalomban. Körmöci Petronella társulatvezető fontosnak tartja, hogy a szerb irodalom szempontjából jelentős színdarabok némelyike magyar nyelven is elkészüljön...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Beszélgetős esteket szervez a Nyári Mozi Színházi Közösség

Mindenknek időre van szüksége címmel két beszélgetős esetet szervez a Nyári Mozi Színházi Közösség. A műsor vendége mindkét esetben Visky András József Attila-díjas erdélyi magyar író, egyetemi tanár, a Kolozsvári Állami Magyar Színház művészeti igazgatója lesz. Az első rendezvény március 31., pénteken lesz 19.00 órától a Zentai Alkotóházban, ahol Visky András Radics Viktória beszélget. Másnap, április elsején, 19.30-tól, a szabadkai Kosztolányi Dezső Színházban Visky András beszélgetőpartnere Góli Kornélia lesz. [...] A Kitelepítés egy osztrák–magyar család történetét meséli el a román gulágon...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Ismét kiverték a biztosítékot a történelmi jelképek a sportpályákon

Nagy-Magyarország térképe és az árpád sávok jelképek újfent kiverték a biztosítékot itthon, miután a Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ) bejelentette: a szurkolók bevihetik a csütörtök esti magyar–észti barátságos mérkőzésre a történelmi Magyarország szimbólumait. Itthon politikusok azonnal rástartoltak a témára, miközben a jelek szerint az MLSZ elhamarkodottan közölte az UEFA döntését. Az európai szövetség szerdán egy levélben cáfolta, hogy zöld jelzést adott volna a magyar történelmi jelképek használatára...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Még mindig nem teljesen konszolidált Erdélyben a román–magyar viszony

Bár 1990 fekete márciusa óta sok minden megváltozott, az erdélyi magyar közösségnek számos célját sikerült elérnie, „még mindig nem teljesen konszolidált a román–magyar viszony” – jelentette ki Markó Béla az Erdélyi Magyar Televízió (ETV) Metszet című keddi esti műsorában. Markó Béla úgy vélte: az 1990 márciusában Marosvásárhelyen történteket minden iskolában tanítani kellene. [...] Az ETV műsorában Novák Csaba Zoltán történész, az MTA külső köztestületének tagja, a kolozsvári Nemzeti Kisebbségkutató Intézet igazgatója elmondta: 1990 márciusában etnikai konfliktus robbant ki Marosvásárhelyen, és a szakma megítélése szerint ez a folyamat beilleszkedik a romániai rendszerváltás történetébe...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Publicisztika: Megnéztük, valóban megélhet-e a feljelentéseiből Dan Tanasă

A székelyföldi önkormányzatok feljelentéséből valóságos sportot űző Dan Tanasăval kapcsolatban a leggyakrabban használt kifejezés „a megélhetési feljelentő”, amiből arra is következtethetünk, hogy bizony az AUR politikusának jelentős bevételei származnak a feljelentésekből. [...] Dan Tanasă a 2000-es évek végén kezdte el feljelenteni a székelyföldi önkormányzatokat a hatóságoknál, ekkor még saját néven. 2014-ben hozta létre a Méltóságért Európában Polgári Egyesületet (ADEC), amellyel egy hivatalos szervezet mögé bújva folytatta a székelyföldi polgármesterek és tanácselnökök elleni feljelentéseit. [...] A köré épülő mítosz pedig csak arra jó, hogy segítse Tanását a politikai céljai elérésben. Az egyebek mellett kommunikációs végzettségű politikus, [...] dolgozatának témája: Románia és a románok a romániai magyar nyelvű sajtóban – volt...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

Döntött az UNITER zsűrije: Nem vonja vissza Andrij Zsoldak jelölését

Nem vonják vissza Andrij Zsoldak UNITER-jelölését – döntött a jelölések odaítéléséről határozó szakmai zsűri. A pontosításuk szerint a Román Színházi Unió (UNITER) egy szakmai, apolitikus, nem kormányzati és nonprofit szervezet, amelyet a színházi alkotók szabad szövetsége hozott létre. Ennek a küldetésnyilatkozatnak és a díjak odaítélésének szabályai szerint a zsűri egyetlen kritériumot tartott szem előtt: az alkotás művészi értékét. [...] „A zsűri nem jogosult egyik vagy másik művész temperamentumos túlkapásait, csak a művészi teljesítményüket elbírálni...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

Kirúgta a BBTE a csúszópénz elfogadásakor tetten ért tanárát

A kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) csütörtökön elbocsájtotta Cristian Rudolf adjunktust, a Resicabányai Kihelyezett Tagozat oktatóját, akit február 21-én csúszópénz átvételkor értek tetten – közölte az egyetem vezetősége. [...] Több

mint egy hónappal ezelőtt beszámoltunk róla, hogy Rudolf Cristian egyetemi tanárt tetten érték, amint 50 ezer lejtvett át egy diákjától, akinek a pénzért cserébe a doktori cím megszerzésének megkönnyítését ígérte...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Egy hetes ünneppsorozat a szórványban március 15-e alkalmából

Fehér megyében az 1848-49-es forradalom és szabadságharc emléke előtt tisztelgő gazdag és változatos programsorozat hétfőn ért véget Nagyenyeden, a Bethlen Gábor Kollégium dísztermében, a budapesti Szent Mihály Szekere Vándorszínház „Honszerellem! Vess tiszta lángot!” című előadásával. Az ünnepléssorozat szintén Nagyenyeden kezdődött, március 12-én, és több napon át tartott a megye szinte minden, magyarlakta településén...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Kötetbemutató: Részlet Szócs Géza Színjátszásunk hangja című kötetéből

A kézdivásárhely-kantai iskola létének legelső pillanatától kedves foglalkozása a színjátszás. A tanítást és nevelést kiegészítette az iskolai színjátszás, egy sajátos kantai érték: az iskoladráma. A színjátszás hagyománya folyamatos eme háromszéki intézményben. A kantai darabokat meghatározta az iskola sajátos helyzete. [...] Az erdélyi iskolai színjátszás egyik jelentős dátuma 1762. Ez év augusztusában mutatták be az első iskoladrámát magyar nyelven. A Palentum minius amor est sulyi ipsius ultor című dráma szerzője Szabó Kondrát, az iskola tanára, aki egy példakép-iskoladráma megfelelő adaptálásával írja és rendezi művét. Élesen él a társadalombírával. A jobbagyoknak az uruk elleni panasza közel száz évvel előzi meg Tiborc híres panaszmonológját. [...] Kézdivásárhelyen a Borudvar Pajta termében csütörtökön, 18 órától bemutatják Szócs Géza Színjátszásunk hangja című kötetét, melyből a fenti részleteket közöltük...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Lapszemle: Megjelent a Helikon idei ötödik száma

Megjelent a kolozsvári Helikon első márciusi, 2023/5-ös lapszáma, amelyet Ferencz Imre versei és Márton Evelin vezércikke nyit. Interjút André Ferenc közöl Szöllősi Mátyás költővel, prózaíróval és fotóriporterrel, aki márciusban a Helikon kiemelt szerzője. Kritikát Kovács Péter Zoltán ír Szöllősi Mátyás Szabad című verseskötetéről, továbbá Szöllősi Mátyás írása olvasható Bánki Éva Át című kötetéről...” Forrás: E-nepujtag.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Orbán átsábítaná a határon túli magyarokat a magyar munkaerőpiacra

Magyarországnak a következő egy-két évben szüksége lesz 500 ezer új munkaerőre, és a belső tartalékok mellett a magyar kisebbségekben rejlő tartalékokat kell felhasználni. Ez volt Orbán Viktor magyar miniszterelnöknek a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara március 9-i évnyitóján tartott beszédének egyik fő iránymutatása. Először hangzott el ennyire egyértelműen a magyar kormány részéről, hogy a határon túli magyarokra Budapest „erőforrásként” tekint. [...] Felvetődik a kérdés, mennyiben van összhangban ez a törekvés azzal a hivatalos magyar kormánypolitikával, amely a határon túli magyar közösségek szülőföldön való boldogulását támogatja, morálisan és anyagiilag egyaránt...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Újabb Vámbéry Irodalmi Estre került sor a Csallóközi Könyvtárban, bemutatták a [tegnap.ma](#) irodalmi oldalt

Ezúttal a [tegnap.ma](#) irodalmi portált mutatta be a két alapító, Döme Barbara, a Magyar Kultúra magazin főszerkesztő-helyettese és Király Farkas, az Országút magazin főszerkesztő-helyettese. Beszélgetőtársuk Szabó Manyi, a Szlovákiai Magyar Írók Társaságának megbízott titkára volt. [...] A [tegnap.ma](#) kortárs irodalmi videó enciklopédia egy évvel ezelőtt indult el útján, abból a célból, hogy minél többen megismerjék a kortárs magyar irodalmat és a kortárs magyar írókat, szerzőket...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Régió: Komáromban is elindult az iskolaválasztási kampány

Számos olvasónk felhívta a figyelmünket egy Komárom-szerte megjelent plakátra, amely az elmúlt években rendszeresen felbukkan a csallóközi város utcáin. Kossuth is tudott szlovákul. Írasd a gyermeked szlovák iskolába! – áll azokon a plakátokon, amelyek a hét elején Komárom számos pontján megjelentek. Bár az ilyenkor szokásos magyar iskolaválasztási kampány még épp csak elkezdődött, a Szlovák Megújódási Mozgalom nem tétlenkedik...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Előadás: A komáromi hajógyár "kulisszái mögé" pillanthattunk Czifra Györggyel

A Villa Camarum Polgári Társulás szervezésében március 21-én került sor a Mi, a komáromiak című rendezvény legújabb előadására. Ezúttal Czifra György mérnök – aki jelenleg az Óbudai Egyetem Bánki Donát Gépész és Biztonságtechnikai Mérnöki Karának oktatója – ismertette meg a hallgatósággal, hogy hogyan is készült el egy-egy hajó a komáromi hajógyárban. A hajógyártás

Komáromban 125 éves múltat tekint vissza, magáról a hajógyár történetéről sokat tudnak az itt élők, hiszen a létesítmény működése évtizedeken át összefonódott az itt élők mindennapjaival, a hajógyár volt a térség legnagyobb munkaadója...” Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#)

Felvidéki képzőművészek alkotásaiból nyílt kiállítás Pozsonyban

A Kortárs Magyar Galéria székhelye Dunaszerdahelyen a Vermes-villában van. Az 1994-ben létrehozott intézmény gyűjteménye ugyancsak tetemes, mára mintegy ezer alkotást tartalmaz, hazai, felvidéki alkotók munkái mellett magyarországi és Európa, sőt a nagyvilág más országaiban élő magyar képzőművészek munkái is gazdagítják a gyűjteményt. Legutóbb Pozsonyban, a Szlovák Nemzeti Múzeum – A Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma termeiben nyílt kiállítás a felvidéki alkotók munkáiból. [...] Huszonkilenc hazai művész alkotásai sorakoznak a falakon, illetve a szobrok az állványokon. Szakáll Mária, a kiállítás kurátora a Felvidék.ma-nak nyilatkozva kifejtette, miszerint az anyag összeállításánál egyetlen szempont volt, hogy valamennyi mű felvidéki alkotó munkája legyen...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Videó: Az egyház fenntartása alá került a Técsői Református Líceum

Annak érdekében, hogy elkerüljék egy másik oktatási intézménnyel való összevonást, valamint az tanintézmény feltételezett bezárását, a Técsői Református Líceum fenntartását 2023. január elsejétől a Kárpátaljai Református Egyházkerület vette át. Zán Fábián Sándor, a Kárpátaljai Református Egyházkerület püspöke stábunknak elmondta, az egyházkerület jótekonysági alapítványa a técsői református gyülekezettel összefogva vállalta a jövő nemzedék érdekében vállalta a nem könnyű küldetést. A tanév közbeni rendkívüli intézkedésnek köszönhetően a Técsői Református Líceum a Felső-Tisza vidék magyar nyelvű oktatást biztosító intézményévé vált...” Forrás: Tv21ungvar.tv: [teljes cikk >](#)